

RIISTAPELLON KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Maaseutuelinkeinot, Mustiala

Kevät 2022

Essi Välimäki

Maaseutuelikeinojen koulutusohjelma, Mustiala

Tiivistelmä

Tekijä Essi Välimäki

Vuosi 2022

Työn nimi Riistapellon kehittämissuunnitelma

Työn ohjaaja Monna Alatalo

Opinnäytetyön tavoitteena oli tuoda esiin riistapellon perustamisesta koituvia hyötyjä, sekä kartoittaa viljelijöiden ja metsästäjien välistä yhteistyötä ja mahdollisuuksia sille. Työn toimeksiantajana toimi Kalevi Yrjölä. Työssä käsitellään riistapellon perustamisessa huomioon otettavia asioita, riistapellosta koituvia hyötyjä, tutkimusta ja sen tuloksia, metsästysmatkailua ja riistapellon perustamiseen liittyvää taloutta.

Metsästyksen kuuluu olennaisena osana riistanhoito, jolla pyritään parantamaan, säästämään tai lisäämään riistaeläinten hyvinvointia. Maatalousmaisemaan kuuluvat joutomaat, metsät, pellon pientareet, pensasmaiset kasvustot, luonnonhoitopellot ja kosteikot tarjoavat riistaeläimille hyviä piilo- ja ruokailupaikkoja.

Työn perustana tehtiin kyselytutkimus, jolla kartoitettiin riistapellon tunnettavuutta ja valmiutta yhteistyöhön metsästäjien ja viljelijöiden vastausten avulla. Kyselyn vastaukset osoittavat sen, että yhteistyötä tehdään jo, mutta sitä voitaisiin tehdä enemmänkin. Erityisesti metsästäjien vastaukset olivat myönteisiä yhteistyötä kohtaan. Riistapelto oli liki kaikille vastaajille tuttu ja suurimmalla osalla vastaajista on tai on ollut sellainen. Riistapellosta koettiin suurimmaksi osaksi olevan hyötyä esimerkiksi eläinten liikkumisen ohjaamisessa, satotappioiden vähentämisessä, riistaeläinten houkuttelussa sekä viljelykäyttöön sopimattomien lohkojen hyödyntämisessä.

Talouden osalta riistapelto on kannattavampi kuin esimerkkilaskelmissa käytettävä syysvehnä. Pienempiä tuotantopanoksia ja vähemmän työtä vaativa riistapelto on katetuotoltaan suurempi.

Avainsanat Riistanhoito, riistapelto, monimuotoisuuspelto, riista, metsästys

Sivut 48 sivua, joista liitteitä 9 sivua

Degree Programme in Agricultural and

Rural industries, Mustiala

Author

Essi Välimäki

Subject

The development plan of gamefield

Supervisors

Monna Alatalo

Abstract

Year 2022

The aim of the thesis was to bring out the benefits of establishing a field for game, and to survey the already existing cooperation between farmers and hunters and the possibilities for it. The study was commissioned by Kalevi Yrjölä. The thesis addresses questions concerning the founding of a gamefield and the benefits of it, the relating finances, a survey and its results, and hunting tourism.

The preservation of game is an essential part of hunting. Its purpose is to enhance, preserve or add to the well-being of the game animals. Fallows, forests, headlands, bushlike vegetation, nature management fields, and wetlands, typical to an agricultural scenery, can offer great hideouts and places to eat.

The basis of the study was a survey in which based on the answers of farmers and hunters the knowledge around gamefields and the general interest in cooperation was mapped out. The answers indicate that cooperation can already be seen in the field but there could be more. Hunters especially have shown a positive outlook towards cooperation in their answers. Almost everyone was acquainted with the concept of gamefields and most of the participants have or have had one. Gamefields were considered useful for example when guiding the movements of animals, reducing losses in crop, luring in game, and utilizing areas that are not suitable for crop.

Economically, a gamefield is more profitable than the winter wheat used in the exemplary calculations. A game field that requires smaller inputs and less work has higher margins.

Keywords

Game management, game field, field of diversity, game, hunting

Pages 48 pages including appendices 9 pages

Sisälllys

Sisälllys	4
1 Johdanto	1
2 Riistapellon perustaminen.....	2
2.1 Kasvivalinnat eläinlajeittain	2
2.2 Paikkavalinta	3
2.3 Muokkaustoimenpiteet ja kylvö	3
2.4 Riistapellon hoitotoimenpiteet.....	4
2.5 Riistapellon uhat	5
3 Riistapellon perustamisen hyödyt.....	5
3.1 Luonnon monimuotoisuuden lisääminen.....	5
3.2 Suojavyöhykkeenä toimiminen ja viljelykäyttöön sopimattomien lohkojen	6
hyödyntäminen	6
3.3 Eläinten liikkumisen ohjaaminen.....	6
3.4 Virkistys- ja houkutusikäyttö	7
3.5 Yhteistyö paikallisten metsästysseurojen kanssa.....	7
3.6 Riistapellon hyödyntäminen metsityskohteissa	8
4 Riistakantojen säätely.....	8
4.1 Riistakantojen säätely ja laskenta.....	8
4.2 Riistapellolla vierailevien lajien tavoiteohjelmat.....	9
5 Metsästysmatkailu	10
5.1 Talous metsästysmatkailussa	11
5.2 Riistapellon merkitys metsästysmatkailussa	12
6 Tutkimus: Metsästäjien ja viljelijöiden välinen yhteistyö	12
6.1 Tutkimustulos osa 1 (Viljelijät)	14
6.2 Tutkimustulos osa 2 (Metsästäjät)	19
6.3 Johtopäätökset	24
7 TALOUS	24
7.1 Tukioikeudet	24
7.2 Riistapelto monimuotoisuuspeltona	25
7.3 Maanomistajien korvaus	26
7.4 Kustannuslaskelma	26
7.4.1 Riistapellon perustaminen ja ylläpito	26

7.4.2	Syysvehnän perustaminen ja ylläpito	27
8	YHTEENVETO	28
	Lähteet	31

Liitteet

Liite 1: Taulukko Eu-tukikelpoisuudesta

Liite 2: Katelaskelma riistapellostä

Liite 3: Katelaskelma syysvehnäst

Liite 4: Kyselylomake

Määritelmät

Luonnonhoitopelto = Hoidettu viljelemätön pelto, esimerkiksi monivuotiset nurmet ja monimuotoisuuspellot.

Luonnonhoitopeltonurmi = Pelto, joka on kylvetty nurmikasveilla. Täytyy säilyttää vähintään kaksi vuotta. Kasvuston saa käyttää laidunnukseen ja se tulee niittää joka toinen vuosi.

Viherkesanto = Pelto, jota ei käytetä tuotantoon. Kylvetty yksi- tai monivuotisilla nurmi-, riista-, maisema-, mesi-, tai niittykasveilla. Ei saa kylvää yksinomaan viljalla tai valkuais-/öljykasveilla.

Monimuotoisuuspelto = Yksi luonnonhoitopeltojen ryhmä. Monimuotoisuuspellot voidaan jakaa niitty-, riista- ja maisemapeltoihin.

Riistakosteikot = Pienehköjä kohteita, joilla pyritään parantamaan esimerkiksi vesilintujen elinolosuhteita. Kosteikot luokitellaan maailman uhanalaisimmiksi ekosysteemeiksi.

Metsittäminen/metsityskohde = Metsän perustaminen alueelle, jossa se ei luontaisesti kasva.

Metsityskohteita voivat olla esimerkiksi entiset maatalousmaat, turvetuotannosta vapautuneet suonpohjat sekä muuta avoimet alueet, joille metsitys sopii.

1 Johdanto

Metsästysharrastus on Suomessa helposti jokaisen kansalaisen tavoitettavissa – siksi vuosittain metsästyskortin lunastaa noin 300 000 ihmistä. Suurin osa metsästäystä on riistanhoito. Riistanhoito on aktiivista toimintaa, jolla pyritään turvaamaan ja parantamaan riistaeläinten elinolosuhteita. Eläinkantaa voidaan yrittää parantaa, lisätä tai säilyttää. (Maa- ja metsätalousministeriö, n.d.) Riistanhoito voi olla ruokintapaikkojen tai riistapeltojen perustamista, pienpetokannan pitämistä kurissa, suojan tarjoamista eläimille ja mitä vain, mikä jotenkin hyödyttää tai parantaa jonkin riistaeläimen elinolosuhteita.

Riistapelto on suuressa roolissa ruoan ja suojan kannalta, mutta se on omiaan myös riistaeläinten houkuttelussa ja riistan kulkureittien ohjailussa. Riistapellon avulla voidaan siis esimerkiksi harrastaa valikoivaa metsästäystä, turvata tieliikennettä ja vähentää riistaeläinten aiheuttamia satotappioita. Riistapellon perustaminen on myös melko yksinkertaista ja erilaisia variaatioita riistapellostakin on lukuisia, sillä kasvivalinnat voi tehdä itse kohde-eläimen mukaan. Jos riistapelto on EU-tukien piirissä, voivat tukiehdot rajoittaa kasvivalintojen tekemistä. Riistapellolle riittää tavanomaiset muokkaustoimenpiteet, eikä hoitotoimiakaan ole paljoa. Riistakantoja säätelemällä voidaan taata eri lajien elinvoimaisuus tai vaihtoehtoisesti rajoittaa kantojen kasvua. Riistakantojen arviointiin, laskentaan ja säätelyyn on useita erilaisia tapoja.

Metsästäjät ja viljelijät ovat avainasemassa luonnon monimuotoisuuden parantamiseksi ja ylläpitämiseksi. Yhteistyö näiden ryhmien välillä tuo yhteen tiedon ja taidon, kun metsästäjät tietävät riistaeläinten elinolosuhteista ja viljelijät voivat auttaa olosuhteiden toteuttamisessa. Tämän opinnäytetyön tutkimus käsittelee osittain viljelijöiden ja metsästäjien välistä yhteistyötä ja valmiuksia sille. Tutkimuksessa selvitettiin myös riistapellon tunnettuutta viljelijöiden ja metsästäjien keskuudessa.

2 Riistapellon perustaminen

Riistapello on esimerkiksi viljelyyn sopimatonta peltoa, pieni metsälohko, joutomaata tai aktiivisessa viljelykäytössä olevaa peltoa. Sen tarkoitus on tuottaa ravintoa riistaeläimille, jolloin se on usein kylvetty jollakin riistalle maistuvalla lajikkeella – hieman kohde-eläimestä riippuen. Riistapellon voi kylvää yksi- tai monivuotiseksi kasvivalinnoista riippuen ja sen voi perustaa myös maatalouden tukijärjestelmää hyödyntäen.

2.1 Kasvivalinnat eläinlajeittain

Kasvivalintaan ei ole yhtä oikeaa ohjetta, minkä vuoksi on kannattavaa pohtia kasvuolosuhteita, siementen hintaa ja työn määrää. Myös aiempien vuosien havainnointi kertoo, minkälaiset kasvit houkuttavat toivottuja eläimiä. Riistapellon kylvämiseen on tarjolla paljon erilaisia valmiita kasvisekoituksia, joissa on käytetty erilaisia hyväksytyjä riistapeltokasveja. Pääsääntönä voidaan kuitenkin pitää, että siemenseoksessa tulisi olla vähintään kahta seuraavista kasveista: viljat, öljyretikka tai -pellava, rehujuurikkaat, heinäkasvit ja apilat, rehurapsi, auringonkukka, rehukaali, tattari, rypsi, rapsi, sinappi tai herne. (Suomen riistakeskus, 2014) Apilan ja erilaisten heinäkasvien mukana tulisi olla aina jokin yksivuotinen kasvi (Järki-isku, n.d. s. 3). Kahden kasvin sääntö perustuu tukivaatimuksiin.

Riistapellolle kylvettävä kasvi on hyvä valita kohde-eläimen mukaan. Jos kohde-eläin on hirvi, ovat esimerkiksi rehukaali, -sokerijuurikas, -nauris ja -rapsi hyvät vaihtoehdot. Hirvi syö paljon, jolloin juureskasvit ovat hyviä suurten satomäärien vuoksi. Toisaalta tavanomaisista viljoista hirvälle maistuu ruis ja kaura. Valkohäntäpeuralle ja metsäkauriille maistuvat samat kasvit kuin hirvellenkin, mutta niiden lisäksi myös esimerkiksi auringonkukka, härkäpapu, heinäkasvit, apila, öljypellava ja herne ovat peurojen ja kauriiden suosiossa. (Hankkija, n.d.; Järki-isku, n.d. s. 3) Jänis viihtyy saman kaltaisissa paikoissa kuin hirvieläimet ja kauriitkin.

Jos kohde-eläin on jokin lintu, ovat siemenet ja suojaavat kasvit tärkeitä. Siemeniksi käy esimerkiksi auringonkukka, rypsi ja rapsi. Toisaalta linnut tarvitsevat myös hyönteisruokaa, minkä vuoksi erilaiset kukkasekoitukset ovat hyviä. Kukkasekoitukset houkuttelevat hyönteisiä, joita etenkin linnunpoikaset tarvitsevat ravinnokseen. Suojaavat kasvit estävät petoja näkemästä

lintuja. (Hankkija, n.d.; Järki-isku, n.d. s. 3) Sorsa pitää ruuasta, joka on kylvetty kosteikkojen rantoihin. Ruokana maistuu kaura, ohra ja herne. Kyyhky ilmestyy puolestaan usein hernemaille, joten kyyhkyjen houkuttamiseen rehu-, silpo- ja keittoherne ovat hyviä. (Järki-isku, n.d. s. 3)

2.2 Paikkavalinta

Riistapello tulisi sijoittaa tarpeeksi kauaksi vilkkaasti liikennöidyistä teistä. Vilkkaaksi tieksi voidaan lukea tie, jonka liikenneyhteys on yli 3000 autoa vuorokaudessa (Suomen riistakeskus, 2014). Riistapelloksi sopii esimerkiksi maatalouden tukioikeuksien ulkopuolelle jäävät peltolohkot. Näitä ovat usein pienet metsäpellot. Myös linjojen aluset ja erilaiset suojavyöhykkeet sopivat riistapellon perustamiseen. Eläimet eivät mielellään tule syömään keskelle aukeaa, minkä vuoksi pelto kannattaakin perustaa lähelle metsän reunaa, joka tarjoaa suojaa ruokaileville eläimille. Jos riistapello perustetaan viherkesantona, saa sitä tukioikeuksien näkökulmasta olla korkeintaan 15 % koko alasta. Luonnonhoitopeltonurmia ja monimuotoisuuspeltoja voi olla yhteensä enintään 20 % koko viljelyalasta. (Ruokavirasto, n.d.)

2.3 Muokkaustoimenpiteet ja kylvö

Kun riistapelloksi sopiva paikka on valittu, on aika aloittaa muokkaustoimenpiteet. Pellon muokkaaminen aloitetaan keväällä kyntämisellä, jonka jälkeen kynnöksen pinnan annetaan kuivahtaa. Kuivahtamisen jälkeen kynnös on helppo äestää tasaiseksi. Jotta yksi- ja monivuotiset rikkakasvit ehtivät kasvaa suuriksi, annetaan pellon olla rauhassa noin kolme viikkoa äestyksen jälkeen. (Hirvikota, n.d.)

Kasvuston kuivuttua on aika äestää riistapello. Äestämällä saadaan poistettua rikkakasveja. Äestyksen jälkeen on aika kylvää. Kun kylvettävät kasvit on valittu, tulisi kylvömäärä selvittää maan kasvukunnan avulla. Maan kasvukunnolla tarkoitetaan kasvien kasvuun vaikuttavia tekijöitä, kuten maan rakennetta. Maan rakenteesta voidaan tutkia esimerkiksi multavuutta, eli orgaanisen aineksen määrää. Kasvukuntoon voi vaikuttaa kasvivalinnoilla, talviaikaisella kasvipeitteisyydellä tai esimerkiksi mekaanisilla muokkausmenetelmillä. (Proagria, 11.5.2021) Siementä kylvetään annosteluohjeen alarajalta, kun kasvuolosuhteet ovat kunnossa ja ylärajalta, kun

kasvuolosuhteissa olisi parannettavaa. Jos kasvuolosuhteista ei ole näyttöä, kannattaa pohtia millaisella paikalla pelto sijaitsee, millaiset kosteusolosuhteet pellolla vallitsevat, voiko rikkakasveja torjua ja onko tuholaisista mahdollista haittaa. Jos pelto on lämpimällä ja aurinkoisella paikalla, sen kosteusolosuhteet ovat kunnossa ja rikkakasvit sekä tuholaiset ovat torjuttavissa, voidaan pellon kylvämiseen käyttää siemenmäärää annosteluohjeen alarajalta. Päinvastoin, pellon sijaitessa varjoisalla, kuivalla tai erittäin kostealla paikalla, jossa rikkakasveja ja tuholaisia ei voi torjua, tulisi käyttää annosteluohjeen ylärajalla olevaa kylvömäärää. (Hirvikota, n.d.)

Riistapelto tulisi kylvää niin, että siemenet jäävät aivan pintaan. Hyvä apuväline kylvämiseen on käsikäyttöinen sirotin. Traktorilla ja kylvökoneella kylvettäessä tulee kylvökoneen vantaat säätää kulkemaan aivan maan pinnassa, sillä liian syväälle kylvetyt siemenet eivät jaksa kasvaa. Kylvön jälkeen pelto olisi hyvä jyrätä huolellisesti. Riistakasvit itävät ja alkavat kasvamaan samalla, kun rikkakasvit kellastuvat ja kuolevat, ja rikkakasvien kosteus pitääkin huolen siitä, että maanpinnassa pysyy kosteus. (Hirvikota, n.d.)

Kasvun takaamiseksi riistapelto olisi hyvä myös lannoittaa. Lannoituksen määrä riippuu maaperästä ja viljeltävästä kasvista. NPK-lannoitteet ovat usein sopivimpia ja lannoituksen tulisi olla vahva, sillä esimerkiksi rehukaali ja -rapsi tarvitsevat hyvän lannoituksen suuren satotasonsa vuoksi. Toisaalta monivuotiset kasvit ja nurmirehut pärjäävät usein peruslannoituksella. Joillain kasveilla on liiallisella lannoituksella lakoontumisriski, mutta siemenseoksella ja lannoitteen määrällä voi vaikuttaa asiaan. (Hirvikota, 27.6.2021)

2.4 Riistapellon hoitotoimenpiteet

Riistapelto on melko vaatimaton hoitotoimien suhteen. Hukkakauratilanne täytyy tarkistaa elokuun paikkeilla 2-3 kertaa, sillä hirvieläimet ovat omiaan hukkakauran levittämisessä laajallekin alueelle. Riistapellossa ei saa käyttää kasvinsuojeluaineita. On siis todennäköistä, että kaalikasvustot häviävät tuholaiden toimesta, minkä jälkeen rikkakasvit kasvavat ja valtaavat riistapellon. Riistapelto on sallittu niittää 1.8. jälkeen. Tällöin sato tulee silti käyttää riistan ruokkimiseen. Jos riistapelto on perustettu peltolohkolle, on todennäköistä, että viljavuustutkimukset ovat voimassa. Viljavuustutkimukset tulee myös pitää voimassa, jos riistapelto on perustettu monimuotoisuuspeltona, se lannoitetaan perustamisen yhteydessä ja sen

koko on yli 0,5 hehtaaria. (Viljavuustutkimus, n.d.) Viljavuustutkimus auttaa kasvilajien päättämisessä sekä lannoituksen suunnittelussa. (Hirvikota, n.d.)

2.5 Riistapellon uhat

Viljelykierto on tärkeässä asemassa erilaisten rikkakasvien ja tuhohyönteisten torjunnassa. Jos samalla lohkolla viljellään monta vuotta samoja kasveja, kasvaa rikkojen ja tuholaisten riski merkittävästi. Erityisesti kaalikasvustot ovat herkkiä tuholaisille. Kaalit ja naattinauriit tulisivat kylvää vasta kesäkuussa, kun kaaliperhosten ja kirvojen määrä on vähentynyt. Toukat syövät liian aikaisin kylvetyn kasvuston. Jos tuholaiset syövät kaalikasvuston, valtaavat rikkakasvit alueen. Ristikukkaisten kasvien kylväminen toukokuussa mahdollistaakin sen, että kesäkuussa ne voivat olla jo kirvojen syömiä (Järki-isku, n.d. s. 1).

3 Riistapellon perustamisen hyödyt

3.1 Luonnon monimuotoisuuden lisääminen

Luonnon monimuotoisuus eli biodiversiteetti tarkoittaa kaikkea elämän kirjoa. Esimerkiksi lajien perinnöllistä muuntelua, lajien runsautta ja elinympäristöjen monimuotoisuutta. (Maa- ja metsätalousministeriö, n.d.) Monimuotoisuus on erityisen tärkeää ekosysteemipalveluille eli esimerkiksi ilmaston säätelylle, tulvasuojille, maaperän hedelmällisyydelle, pölytykselle ja elintarvikkeiden, polttoaineiden, kuitujen ja lääkkeiden tuotannolle (Euroopan ympäristökeskus, 10.2.2020). Riistapelto mahdollistaa monille eläin- ja hyönteislajeille paremmat elin- ja lisääntymisolosuhteet. Kasvusto antaa suojaa etenkin pienriistalle ja erilaisten eläinten poikasille sekä tarjoaa ruokaa eri lajeille. Esimerkiksi linnut pääsevät riistapellon uumeniin suojaan, kun tuotantopelloilta on sato korjattu. Riistapellon kasvusto tarjoaa myös pölyttäjille hyvät olosuhteet. (Järki-isku, n.d., s. 2) Tavoitteena on siis parantaa ja mahdollistaa luonnonvaraisten eläinten elinolosuhteita.

3.2 Suojavyöhykkeenä toimiminen ja viljelykäyttöön sopimattomien lohkojen

hyödyntäminen

Riistapello on myös omiaan jarruttamaan ravinteiden valumista vesistöihin. Riistapellon kasvipeitteisyys on usein pitkäkestoinen, jolloin se pitää ravinteet paikallaan antamassa kasvuvoimaa seuraavaan satokauteen. (Järki-isku, n.d. s. 2) Suojavyöhyke antaa myös turvaa linnuille ja pienriistaeläimille, sekä mahdollistaa esimerkiksi pölyttäjille paremmat olosuhteet. Jos pellon sijainti on mäkinen ja maalaji helposti liettyvää, voi eroosio vaivata pellon kasvukuntoa. Eroosio vie mennessään hyvän pintamaan ja näin köyhdyttää viljelypeltoa. Riistakasvien avulla eroosiota voi vähentää suojakaistoilla ja riistapelloilla. Erityisesti kasvukauden ulkopuolella olevana aikana eroosio voi aiheuttaa ongelmia, minkä vuoksi peltojen talvipeitteisyydellä voi vähentää eroosion syntymistä. (Luke, 3.3.2021)

Riistapellon perustaminen on loistava tapa käyttää hyödyksi sellaiset pellot, lohkot ja joutomaat, mitkä muuten jäisivät tukioikeuksien ulkopuolelle. Kaikkia lohkoja ei myöskään ole järkevää viljellä tuotantokäyttöön, sillä esimerkiksi maan kasvukunto tai lohkon muoto vaikeuttavat viljelyä oleellisesti. Pelto voi olla myös liian kaukana viljeltäväksi, tai sen vesitalous ei ole kunnossa.

3.3 Eläinten liikkumisen ohjaaminen

Hirvikolarien määrä oli vuonna 2019 noin 13 300 onnettomuutta ja pienempien hirvieläinten aiheuttamia onnettomuuksia oli noin 11 300. (Luke, 2021). Riistapellon tulisi sijaita sellaisella paikalla, etteivät eläimet ylittäisi esimerkiksi vilkasliikenteisiä teitä pellolle siirtyessään. Pellon sijainnilla pystyy ohjaamaan eläinten liikkeitä kauemmas paikoista, joihin niitä ei toivota. Sallitulla ruokapaikalla, eli riistapellolla, pystytään ohjaamaan esimerkiksi hirvet, kauriit, peurat ja jänikset kauemmas viljelymailta. Kun eläimille on maittavampaa ruokaa tarjolla, jättävät ne helpommin viljelykasvustot rauhaan. (Järki-isku, n.d. s. 1) Myös paljon tuhoa tekevä villisika voidaan ohjata riistapellon ja sille sopivan lisäruokinnan avulla pois viljelymailta.

Myös taimikkotuhojen määrä vähenee, kun riistapello on perustettu oikeaan paikkaan. Suurin taimikkotuhojen aiheuttaja on hirvi. Hirvi voi pahimmillaan tuhota taimikkoa niin toistuvasti, että

taimikosta tulee kehityskelvoton. Havu- ja lehtipuiden nuoret lehdet, kuoret ja kasvaimet kuuluvat hirven ruokavalioon keski- ja kevättalvella, mutta ne maistuvat myös kesällä ja syksyllä. Kesäaikaan aikuinen hirvi syö noin 30 – 40 kg kasveja päivässä, talvella noin 10 kg. (Riistakeskus: Riistakoulu, n.d.) Näillä ruokamäärillä taimikkotuhotkin ovat merkittävät, erityisesti tuhojen toistuessa samoissa taimikoissa vuosittain. Hirvi voi myös katkoa taimia liikkeessaan. (Luke. Metsäinfo, n.d.)

3.4 Virkistys- ja houkutusikäyttö

Koska riistapelto houkuttelee erilaisia riistaeläimiä, on riistapelto myös omiaan käyttäymetsästyksen ja sitä kautta virkistyskäyttöön. Esimerkiksi hirvieläinten kohdalla käyttäysjahti alkaa aikaisemmin kuin ajojahti. Riistapellon laidalle on helppoa rakentaa käyttäyspaikka tai vaihtoehtoisesti hiipiä reunapusikoiden turvin paikalle. Pienillä metsästyseuroilla, joilla on pirstaleiset metsästysalueet, riistapelot saattavat olla ainoa järkevä tapa hirvijahdin toteutukselle (Metsästäjä-lehti, 2020). Suomessa sorkkaeläinjahdille on asetettu pinta-alavaatimuksia riippuen metsästettävästä lajista. Hirveä metsästettäessä yhtenäistä maapinta-alaa tulisi olla vähintään 1000 hehtaaria. Muita pyyntiluvanvaraisia hirvieläimiä metsästettäessä yhtenäistä maapinta-alaa tulisi olla vähintään 500 hehtaaria (Riistainfo, n.d.). Riistapelto mahdollistaa myös valikoivan metsästyksen. Tällöin voidaan metsästää esimerkiksi valikoivaa urosverotusta käyttäen, jolloin kaadettavia yksilöitä voisivat olla esimerkiksi huonosti kehittyneet ylivuotiset vasat ja täysikasvuiset. Tällöin säästetään hyvin kehittyneitä ylivuotisia vasoja ja lupaavia nuoria aikuisia. Kyttämällä on helppo välttää huonot osumat, sillä metsästäjä ehtii miettiä ampumatilannetta etukäteen. Huonoihin ja vaikeisiin paikkoihin ei tule koskaan ampua. (Metsästäjä-lehti, 2020)

3.5 Yhteistyö paikallisten metsästyseurojen kanssa

Riistapellon perustaminen voi kehittää myös yhteistyötä paikallisten metsästyseurojen ja viljelijöiden välille. Metsästyseuroilla on usein metsästyskäytössä paikallisten viljelijöiden maita, jolloin keskusteluyhteys viljelijöiden suuntaan on varmasti jo avoinna. Metsästäjiltä löytyy usein tietämys siitä, millaisissa paikoissa riistaeläimet viihtyvät ja millainen ruokavalio niillä on. Tällöin metsästäjät voisivat tietämyksensä avulla tehdä yhteistyötä viljelijän kanssa, jolla on peltoalaa.

Metsästäjät voisivat maksaa riistapellon perustamisesta koituvat kustannukset, viljelijä voisi nostaa tuen pellon viljelystä ja metsästäjät voisivat vapaasti käyttää riistapeltoa metsästyksen apuna.

3.6 Riistapellon hyödyntäminen metsityskohteissa

Metsityskohteissa voidaan hyödyntää riistapeltoa niillä paikoilla, joissa metsittäminen on haastavaa. Metsittyminen voi olla vaihtoehto kohteille, joissa on alavat ja kosteat pellot, peltoheitot ja pintakasvillisuuden valtaamat reunat. Tällaiset alueet suosivat riistaa monimuotoisuutensa avulla. Myös viljelymetsän reunaa voidaan pehmittää esimerkiksi istuttamalla reunavyöhykkeelle lehtipuuvaltainen puusto. Puusto ja pensaikko antaa suojaa niin riistalajeille kuin linnuillekin. Metsittämisessä tulee kuitenkin ottaa huomioon kulttuurimaisemat sekä yleiset maisemavaikutukset. (Metsänhoidon suositukset, n.d.)

4 Riistakantojen säätely

Suomen riistakanta on erittäin pieni verrattuna esimerkiksi Keski-Eurooppaan ja joihinkin Pohjoismaihin. Jos verrataan Ruotsia Suomeen, on Ruotsissa hirvitiheyskin 3-4 -kertainen. Suomessa on silti edellytykset kannanhoidolliselle metsästykselle. (Riistakeskus, s. 9) Suomessa riistasta ei koeta olevan paljoa hyötyä maanomistajalle, eikä maanvuokrastakaan saatavat korvaukset ole isoja, sillä vuokrattavat alueet ovat yleensä melko pieniä. Tosin usein palkkioksi vuokrasta saa lihaa. (riistakeskus, s. 10) Usein riistaeläimet koetaan haitaksi esimerkiksi pelto- ja taimikkotuhojen takia. Myös kasvavat kannat aiheuttavat erilaisia tunteita eri puolella Suomea.

4.1 Riistakantojen säätely ja laskenta

Riistakantoja voidaan säädellä esimerkiksi lupa- ja saaliskiintiöillä sekä määritetyillä metsästysajoilla. Riistakannat vaihtelevat myös luontaisesti. On vuosia, kun kannat ovat suuria ja vuosia, kun kannat ovat pieniä – sekä vuosia, kun kantojen koko on jotain siltä väliltä. Populaation kannanarvio on melko ainutlaatuista, sillä sitä ei tehdä kaikissa maissa. Suurin rooli riistakantojen

laskemisessa ja arvioimisessa on vapaaehtoisilla metsästäjillä. Luonnonvarakeskus (Luke) vastaa kanta-arvioiden tuottamisesta saadun tiedon pohjalta. (Eräluvut.fi n.d.)

Hirvikantojen arvioimisessa käytetään useaa eri menetelmää, kuten esimerkiksi lentolaskentoja ja näköhavaintoja maan tasolla. Mikään arviointimenetelmä ei ole luotettava yksinään. Myös useamman vuoden tilastoja tarkastellaan, jolloin voidaan havaita vuosien olevan yhteensopivia biologisesti. Edellisen vuoden hirvien on täytynyt riittää seuraavan vuoden hirvisaaliin tuottamiseen. Kanta-arviot ovat kuitenkin vain arvioita, minkä vuoksi niihin ei voi täysin luottaa. Ne antavat kuitenkin suuntaa esimerkiksi hirvilupien määrille. (Luke: Riistahavainnot.fi n.d.)

Riistaeläinten kantoja arvioidaan myös riistakolmiolaskennoilla. Riistakolmio on tasasivuinen kolmio, jonka sivut ovat neljä kilometriä pitkät. Tällöin laskentalinjan kokonaispituus on 12 kilometriä. Kolmioiden tulisi olla metsämaastossa satunnaisilla paikoilla. Tällöin kolmion muodon ja koon ansiosta siihen sattuu kaikenlaisia metsätyppejä siinä suhteessa, miten niitä on alueella keskimäärin. Kaksi kertaa vuodessa kierretään laskentalinjat, jolloin talvella tehdään nisäkkäiden lumijälkilaskenta ja kesällä metsäkanalintujen laskenta. Suomessa riistakolmioita on liki 1800 kappaletta, joista vuosittain 7000-8000 vapaaehtoista metsästysharrastajaa laskee noin tuhat kolmiota. Etelä- ja Länsi-Suomessa hyödynnetään peltoriistakolmiota viljelysmaiden lumijälkilaskentoihin. Riistakolmiolaskentojenkin tuloksia käsittelee Luonnonvarakeskus. (Suomen Riistakeskus n.d.)

4.2 Riistapellolla vierailevien lajien tavoiteohjelmat

Metsästyseurojen toiminta keskittyy pääasiassa seuramuotoiseen hirven metsästykseen, minkä vuoksi hirvikannan säilyttäminen elinvoimaisena on tärkeää. Kannan tulisi olla myös rakenteellisesti tasapainoinen, tuottava ja perinnöllisesti monimuotoinen. Koska vuosittain hirvet tekevät jonkin verran vahinkoa, tulee vahingot ottaa huomioon kannan säätelyssä ja ohjata pyyntiluvista kertyneet korvausvarat metsänomistajille täysimääräisinä korvauksina.

(Metsästäjäliitto: Tavoiteohjelma 2019-2027 n.d.)

Valkohäntäpeura on jakautunut melko epätasaisesti Suomessa. Valkohäntäpeurat aiheuttavat vuosittain liikenne- sekä maatalousvahinkoja, joiden määrät ovat paikoitellen olleet nousussa.

Lounais-Suomessa ja Hämeessä kanta on kasvanut paikoitellen liiankin suureksi. Jotta kannan koko

saataisiin hallittua, on ehdotettu valkohäntäpeuran vasojen vapauttamista pyyntiluvista. Toisena vaihtoehtona on esitetty metsästystä edellyttävien pinta-alavaatimusten pienentämistä. Toisaalta ehdotetut toimet vaikuttaisivat tuhoisasti metsästysseurojen toiminnan rakenteeseen tiheimpien peurakantojen alueilla. (Metsästäjäliitto: Tavoiteohjelma 2019-2027 n.d.)

Suomessa nykyään esiintyvä, tänne paluumuuttanut villisika jakaa paljon ihmisten mielipiteitä. Tavoiteohjelman mukaan ei ole kuitenkaan tarkoitus hävittää villisikaa, vaan tuoda metsästäjille tietoa mielenkiintoisesta riistaeläimestä. Villisika saattaa levittää afrikkalaista sikaruttoa, minkä vuoksi kannan hallitseminen metsästyksellä on tärkeää. (Metsästäjäliitto: Tavoiteohjelma 2019-2027 n.d.) Villisika voi aiheuttaa myös satotappioita perunaa viljeleville tilallisille, mutta yhtä lailla se syö taimikoita ja aiheuttaa haittaa metsänomistajille. Myös kolareissa toisena osapuolena voi olla villisika.

5 Metsästysmatkailu

Kaikilla ei ole mahdollisuutta perinteiselle metsästysseuratoiminnalle, joka usein sitoo jatkuvaluonteiseen metsästykseseen ja saattaa edellyttää maanomistusta. Vapaa-ajan puute, pitkät välimatkat ja kaupunkiasuminen vaikeuttavat seuratoimintaan sitoutumista. On siis muodostumassa uuden sukupolven metsästäjiä, ryhmä, joka haluaa metsästä, mutta siihen ei ole jatkuvaa mahdollisuutta. Nämä ihmiset ovat valmiita maksamaan metsästyspalveluista. (Häyrinen & Wikström 2016 s.20-21) Suomessa metsästysoikeus on sidottu maanomistukseen, eli maanomistaja on metsästysoikeuden haltija, ellei hän vuokraa oikeutta eteenpäin joko korvauksesta tai vastikkeetta. (Hirvikota n.d.) Metsästäminen edellyttää metsästyskortin, metsästysluvan alueelle, aseiden hallussapitoluvan, tarvittaessa suoritettua ampumakokeen ja pyyntiluvan riistaeläimille. (Discovering Finland n.d.) Suomen riistaeläimiin kuuluu hirvi, metsäkauris ja valkohäntäpeura (hirvieläimet), fasaani, lehtokurppa, metso, peltopyy, pyy, riekko ja teeri (kanalinnut), kärppä, kettu, lumikko, metsäjänis, minkki, näätä, orava, rusakko, saukko ja sepelkyyhky (pienriista) sekä karhu (suurpedot). (Riistakolmiot.fi n.d.) Näistä osa on luvanvaraisia ja osaa saa metsästä maanomistajan luvalla. Esimerkiksi hirvi, valkohäntäpeura ja karhu ovat luvanvaraisia eläimiä. Yllä mainittujen lisäksi Suomessa metsästetään myös useita vesilintuja, kuten sinisorsaa, sekä pienpetoja, kuten kettua, supikoiraa, mäyrää, majavaa, piisamia ja näätää.

(Discovering Finland n.d.)

Metsästykselle tärkeistä alueista, kuten vesistöistä, metsistä ja pelloista 65 % on yksityisomistuksessa. Näillä alueilla metsästysoikeus on siis maanomistajan luvanvaraista. 25 % koko Suomen pinta-alasta on valtion maita, joista suurimman osan metsästysoikeuksista ja riistanhoidosta vastaa Metsähallitus. (Discovering Finland n.d.)

5.1 Talous metsästysmatkailussa

Suomessa on yhteensä yli 200 metsästysmatkailuyritystä. Nämä yritykset saavat toimeentulonsa järjestämällä metsästyspalveluita. Metsästysmatkailuyritykset ovat nykyään monen yrittäjän pääasiallinen tulonlähde ja yritykset työllistävätkin noin 400 henkilöä. Yhteenlaskettu liikevaihto yrityksillä on noin 10 miljoonaa euroa. (Suomen Riistakeskus, n.d.)

Suomalaisen metsästyksen ja metsästykseseen liittyvän vapaaehtoistyön arvoa ovat selvittäneet Luonnonvarakeskus sekä Suomen riistakeskus. Metsästäjien kokonaistaloudelliset rahankäytön vaikutukset talouden tuotoksen arvoon 279-359 miljoonaa euroa, kun taas vastaava vaikutus arvonlisäyksen kannalta on 130-169 miljoonaa euroa. Vastaavat työllisyysvaikutukset ovat 22452986 henkilötyövuotta. Metsästyksen kokonaisarvoksi on esitetty 170-242 miljoonaa euroa ja metsästykseseen liittyvän vapaaehtoistyön arvoksi 125-180 miljoonaa euroa. (Suomen Riistakeskus n.d.)

Metsästyksellä on varsinaisen rahallisen arvon lisäksi elämysarvo, jonka on esitetty olevan noin kolmasosa hirvieläinmetsästyksen kokonaisarvosta. Tällöin elämysarvo huomioon ottaen hirvieläinmetsästyksen arvo nousisi noin 200 miljoonaan euroon. Hirvieläinmetsästyksestä saatava lihamäärä on noin 10 miljoonaa kiloa vuodessa. Myös nahkat käytetään hyödyksi, sillä ne ovat tärkeä raaka-aine nahkateollisuudelle. (Suomen Riistakeskus n.d.)

Suomessa riistan taloudellista arvoa ei usein tunnusteta. Ruotsissa ja Ahvenanmaalla metsästyspalveluiden kautta saatava taloudellinen tuotto on merkittävä osa maanomistajan ja tilallisen tuloista. Kun riistasta saatava tuotto ylittää riistan aiheuttamat tuhot, on kyse metsien moninaiskäytön kautta saatavasta tuotosta. (Häyrynen, Aarre-lehti: vieraskolumni 2017)

5.2 Riistapellon merkitys metsästysmatkailussa

Koska kaupalliselle metsästykselle ja metsästysmatkailulle on enenevässä määrin kysyntää, tulisi tarjonnan vastata laadukkailla, turvallisilla sekä hyvin suunnitelluilla ja toteutetuilla metsästyspalveluilla. Metsästyspalveluiden tuottaminen voi tuoda taloudellista arvoa kaikille osapuolille: elinkeinotoimijalle, maanomistajalle sekä metsästysseuroille. Jotta metsästyspalveluiden tuottaminen onnistuu, tulee toiminnassa mukana olevien osapuolien yhteistyön olla kiinteää. (Häyrynen & Wikström 2016 s.20-21) Metsästysmatkailun näkökulmasta riistapellolla on oleellinen osa palveluiden järjestämisessä. Jotta kaupallista käyttäymetsästystä voidaan järjestää, tulee olla paikka, missä eläimet käyvät säännöllisesti. Riistapellolla voidaan houkutella eläimiä tietyille paikoille.

6 Tutkimus: Metsästäjien ja viljelijöiden välinen yhteistyö

Viljelijöiden ja metsästäjien välistä yhteistyötä kartoitettiin kyselytutkimuksen avulla. Kyselyn tarkoituksena oli erityisesti selvittää, kuinka paljon yhteistyötä jo tehdään, ja kuinka paljon sitä oltaisiin valmiita tekemään. Yhteistyön kartoittaminen on tärkeässä asemassa esimerkiksi kannanhoidollisen metsästyksen kehittämisessä alueilla, joilla oikeasti on ongelmia esimerkiksi valkohäntäpeurakannoista johtuen. Kysely tuotettiin Microsoft Forms -alustalla, eli kyseessä oli sähköinen tutkimus, jossa vastaajille esitettiin erilaisia monivalintakysymyksiä, ja joitain jatkokysymyksiä avoimella vastauskentällä. Tutkimusmenetelmä oli kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen, eli laadullisen ja määrällisen menetelmän yhdistämistä. Jotta mahdollisia vastauksia saatiin mahdollisimman paljon, julkaistiin kysely kahdessa eri ryhmässä sosiaalisen median palvelussa Facebookissa. Kysely oli auki viikon maaliskuussa ja viikon aikana vastauksia kertyi 446 kappaletta.

Kyselyssä kartoitettiin kiinnostusta viljelijöiden ja metsästäjien väliseen yhteistyöhön ja nykyistä yhteistyötä. Näiden lisäksi kartoitettiin riistapellosta kiinnostuneita ja vastaajien kokemuksia riistapellon hyödyistä. Myös erilaisia korvauskeinoja kartoitettiin, sillä metsästäjillä ja viljelijöillä saattaa olla erilainen käsitys korvauksen kohtuullisuudesta.

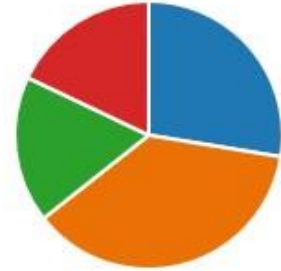
Kuva 1. Vastaajien sijainnin selvittäminen.

1. Missä päin Suomea asut?

[Lisätietoja](#)

 Insights

 Etelä-Suomi	123
 Länsi-Suomi	164
 Pohjois-Suomi	79
 Itä-Suomi	80
 Ahvenanmaa	0

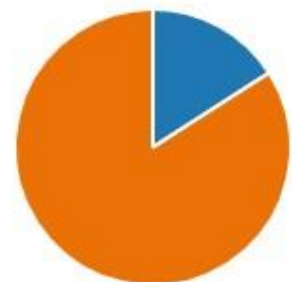
Kaikille vastaajille esitettiin sama ensimmäinen kysymys, jonka tarkoituksena oli kartoittaa, missä päin Suomea vastaaja asuu. Vastaajia kertyikin kaikkialta Suomesta – Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Eniten vastauksia kertyi Länsi- ja Etelä-Suomesta.

Kuva 2. Kummalle ryhmälle suunnattuihin kysymyksiin vastaaja vastaa?

2. Vastaatko viljelijöille vai metsästäjille suunnattuihin kysymyksiin?

[Lisätietoja](#)

 Viljelijät	71
 Metsästäjät	374

Tutkimus jaettiin kahtia siten, että toisen kysymyksen ”Vastaatko viljelijöiden vai metsästäjien kysymyksiin?” vastauksen mukaan polutettiin loput kysymykset. Viljelijöille ja metsästäjille oli eri kysymykset. 446 vastaajasta 16 % vastasi viljelijöille suunnattuihin kysymyksiin, kun taas 84 % vastasi metsästäjille tarkoitettuihin kysymyksiin. Vastaukset jakoutuivat siis hieman epätasaisesti, mutta vastauksia oli yhteensä niin paljon, että myös viljelijöiden mielipiteet tulevat varmasti esille.

6.1 Tutkimustulos osa 1 (Viljelijät)

Kuva 3. Ketkä harrastavat metsästystä?

3. Harrastatko metsästystä?

[Lisätietoja](#)

● Kyllä	53
● En	18

Varsinainen kysely alkoi niiden viljelijöiden kartoittamisella, jotka harrastavat metsästystä. Metsästysharrastus vaikuttaa todennäköisesti seuraaviin vastauksiin niillä viljelijöillä, jotka harrastavat metsästystä. Viljely ja metsästysharrastus yhdessä saattavat lisätä esimerkiksi metsästäjien kanssa tehtävää yhteistyötä. 71 vastauksesta 53 vastaajaa (75 %) harrastaa metsästystä ja 18 vastaajaa (25 %) ei harrasta. Vastanneista viljelijöistä siis suurin osa harrastaa metsästystä.

Kuva 4. Onko metsästysoikeus annettu eteen päin?

4. Oletko antanut tai vuokrannut metsästysoikeuden metsästysseuralle?

[Lisätietoja](#)

● Kyllä	67
● En	4

Viljelijöistä 67 (94 %) on antanut tai vuokrannut metsästysoikeuden metsästysseuralle. Loput neljä (6 %) eivät. Metsästysoikeuden vuokraaminen on siis tutkimuksen perusteella hyvin yleistä. Metsästysoikeuden vuokraamisesta tulisi olla hyötyä sekä metsästäjille että maanomistajille.

Kuva 5. Yhteistyön tekeminen metsästysseurojen kanssa.

5. Teetkö yhteistyötä metsästysseuran kanssa?

[Lisätietoja](#)

● Kyllä	46
● En	25

Viidenteen kysymykseen 46 vastaajaa (65 %) kertoi tekevänä yhteistyötä metsästysseuran kanssa. Vastaajista 25 (35 %) ei tee yhteistyötä. Enemmistö tekee yhteistyötä, mikä varmasti johtuu siitä, että metsästäviä viljelijöitä on vastaajissa niin paljon.

Jatkokysymyksenä esitin avoimen kysymyksen ”Millaista yhteistyötä?”, johon sain 43 vastausta niiltä vastaajilta, jotka tekevät yhteistyötä metsästysseuran kanssa. Suurin osa vastaajista on itse seuran aktiivijäseniä ja harrastavat riistanhoitoa sekä haittaeläinten torjuntaa. Vastauksissa nousi esille myös esimerkiksi riistapellon kylvöä, ruokinnan tukemista viljan ja heinän avulla sekä antamalla luvan ruokintapaikoille ja maiden vuokrausta. Olipa vastauksissa myös kerrottu esimerkiksi metsästysvieraiden majoittamisesta, majan pihan aurauksesta, polttopuiden hankinnasta ja talkootyöstä, jolla metsästysmaastot saadaan mahdollisimman turvallisiksi – kuten vanhojen piikkilanka-aitojen hävittämisestä.

Kuva 6. Riistaeläinten aiheuttamat tuhot.

7. Ovatko riistaeläimet aiheuttaneet tuhoa viljelyksillesi tai omaisuudellesi?

[Lisätietoja](#)

● Kyllä	44
● Ei	27

Riistaeläimet ovat aiheuttaneet tuhoa 44 (62 %) vastaajalle. 27 (38 %) vastaajaa on säästynyt tuhoilta. Riistaeläinten aiheuttamia tuhoja voivat olla esimerkiksi tuhotut paalit, tallatut ja syödyt kasvustot sekä taimikkotuhot.

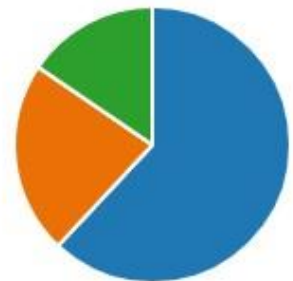
Jatkokysymykseen ”Millaista tuhoa?”, tuli 42 vastausta niiltä vastaajilta, jotka edelliseen kysymykseen kertoivat riistaeläinten aiheuttaneen tuhoja. Ehdottomasti suurimpana tuhona esiintyy erilaiset satotappiot, taimikkotuhot ja viljelysten tuhoaminen. Erityisesti peurat, kaurit ja hirvet syövät oraita, makaavat kasvustoissa ja polkevat satoa. Peurat ovat aiheuttaneet tuhoa myös pihojen omenapuille. Hirvet tekevät taimikkotuhoja syömällä esimerkiksi nuoria männynaitimia. Paaleja on revitty niin peurojen, kauriiden kuin myös naakkojenkin toimesta.

Kuva 7. Onko vastaajalla riistapeltoa?

9. Onko sinulla omaa riistapeltoa?

[Lisätietoja](#)

● On	44
● Ei	16
● On ollut	11

71 vastaajasta 16 (23 %) ei ole ollut riistapeltoa, 11 (15 %) on ollut riistapelto ja 44 (62 %) vastaajalla on tällä hetkellä riistapeltoa.

Kuva 8. Riistapellosta saatava tuki.

10. Oletko tietoinen riistapellosta saatavasta EU-tuesta?

[Lisätietoja](#)

Riistapellosta saatavasta tuesta (300€/ha) on tietoisia suurin osa vastaajista. 92 % tietää tuesta, 8 % ei.

Kuva 9. Riistapellon vaikutus tuhojen vähentymiseen.

11. Oletko huomannut riistapellon auttaneen esimerkiksi eläinten kulkureittien muuttamisessa tai riistaeläinten aiheuttamien tuhojen vähentymisessä?

[Lisätietoja](#)

Kun vastaajilta kysyttiin ovatko he huomanneet hyötyä riistapellon perustamisesta, on suurin osa, 46 vastaajaa (65 %), sitä mieltä, ettei riistapellon perustamisesta ole hyötyä riistaeläinten kulkureittien muuttamisessa tai tuhojen vähentymisessä. 25 vastaajaa (35 %) on huomannut riistapellosta olevan hyötyä.

Jatkokysymys ”Miten riistapello on auttanut?”, keräsi 20 vastausta niiltä, jotka kokivat riistapellosta olleen apua. Vastaajista suurin osa kokee, että riista on helppo ohjata pois

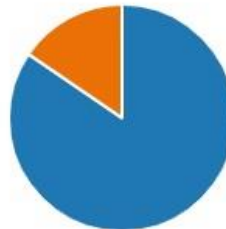
arvokkaammilta viljelyksiltä ja eläimet viihtyvät niille suunnatussa paikassa. Moni kokee myös, että valikoiva metsästys helpottuu, kun kyttäämällä pystyy keskittymään metsästystilanteeseen täysin.

Kuva 10. Yhteistyö metsästäjien kanssa.

13. Olisitko valmis tekemään yhteistyötä metsästäjien kanssa? Esimerkiksi perustamaan riistapellon korvausta vastaan?

[Lisätietoja](#)

● Kyllä	60
● En	11

Kysymyksessä 13 oli tarkoitus kartoittaa viljelijöiden valmiutta tehdä yhteistyötä metsästäjien kanssa. Vastaajista 60 (86 %) olisi valmiita tekemään yhteistyötä, 10 vastaajaa (14 %) ei.

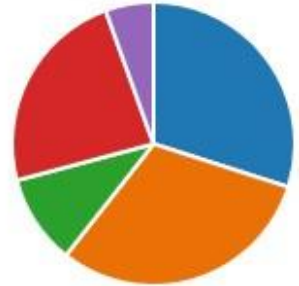
Jatkokysymyksessä selvitettiin, millaista yhteistyötä viljelijät voisivat metsästäjien kanssa tehdä. Kysymys keräsi 38 vastausta. Niistä vastaajista, jotka aikaisemmin vastasivat, etteivät tee yhteistyötä metsästäjien kanssa, 15 oli sitä mieltä, että he voisivat kuitenkin tehdä yhteistyötä, jos siihen olisi mahdollisuus. Suurin osa vastaajista olisi valmiita perustamaan riistapellon, jos metsästäjät tai metsästysseura kustantaisi esimerkiksi riistasiemenseoksen. Monessa vastauksessa ilmenee, että viljelijät olisivat valmiita kaikkeen yhteistyöhön, kunhan työtaakka ei kasva kohtuuttomaksi. Edellytyksenä on kuitenkin se, että metsästäjät todella ottaisivat viljelijät huomioon riistanhoidossa, esimerkiksi tuhoa aiheuttavien eläinten osalta.

Kuva 11. Korvaus metsästysoikeudesta

15. Millainen korvaus metsästysoikeudesta olisi sopiva? Voit valita useita vaihtoehtoja.

[Lisätietoja](#)

● Peijaiset	38
● Kaatopala sille, jonka maalle s...	39
● Rahallinen korvaus	13
● Lihaa/lihajalosteita	30
● Jokin muu	7

15. kysymyksessä oli tarkoituksena selvittää, millainen korvaus maanomistajalle metsästysoikeudesta olisi paras. Kysymyksessä sai valita useamman sopivan vaihtoehdon. Yleisimpiä korvauksia ovat kutsu peijaisiin ja jonkinlainen lihakorvaus. Rahallinen korvaus on harvinaisempi. Kysymyksen vastauksista voi tulkita, että peijaiset, kaatopala ja jonkinlainen lihakorvaus ovat suosittuja korvausmuotoja. Peijaiset saivat 38 vastausta, kaatopala 39 ja liha/lihajalosteet 30. Rahallinen korvaus sai kannatusta 13 vastaajalta ja seitsemän vastaajaa oli sitä mieltä, että jokin ihan muu korvaus olisi hyvä.

6.2 Tutkimustulos osa 2 (Metsästäjät)

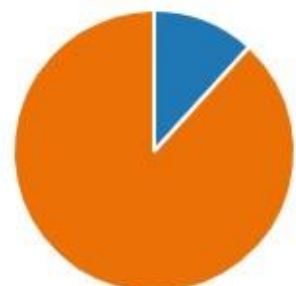
Kuva 12. Oletko maanviljelijä?

16. Oletko maanviljelijä?

[Lisätietoja](#)

Insights

● Kyllä	44
● En	330

Myös metsästäjiltä kysyttiin ensimmäisenä, ovatko he maanviljelijöitä. Tämä kysyttiin, sillä vastaus on saattanut vaikuttaa seuraaviin vastauksiin. Jos metsästäjä on itse maanviljelijä, on riistapellon perustaminen ja seuran kanssa yhteistyön tekeminen helpompaa ja todennäköisempää. Kysymyksen 374 vastauksesta 44 vastaajaa (12 %) oli maanviljelijöitä ja 330 (88 %) ei.

Kuva 13. Kuuluuko vastaaja metsästysseuraan?

17. Kuulutko metsästysseuraan vai metsästätkö itsenäisesti?

[Lisätietoja](#)

Insights

● Kuulun seuraan	340
● Metsästä itsenäisesti	34

Metsästäjille tarkoitettuihin kysymyksiin vastanneista 340 (91 %) kuuluu metsästysseuraan. 34 vastaajaa (9 %) metsästä itsenäisesti.

Kuva 14. Yhteistyö metsästäjien ja viljelijöiden välillä

18. Teetkö tai tekeekö seurasi yhteistyötä paikallisen viljelijän kanssa?

[Lisätietoja](#)

Insights

● Kyllä	271
● Ei	103

Vastaajista suurimman osan seura tai vastaaja itse tekee yhteistyötä viljelijöiden kanssa. 271 (72 %) on vastannut tekevänsä yhteistyötä, 103 (28 %) ei tee.

Jatkokysymykseen ”Millaista yhteistyötä?”, tuli 232 vastausta. Tässäkin kysymyksessä nousi ehdottomasti yleisimmäksi yhteistyömuodoksi riistapellon perustaminen. Viljelijöille voidaan antaa siemenet riistapeltojen perustamista varten. Toisaalta viljelijä voi myös perustaa pellon, josta metsästäjät maksavat rahalla tai lihalla. Useaan otteeseen vastauksista nousi myös riistarukintaan tarvittavien viljojen, herneiden, juuresten ja heinien ostaminen paikalliselta viljelijältä. Vaihtokauppa esiintyi monessa vastauksessa. Viljelijä perustaa riistapellon, antaa viljaa, myöntää luvan esimerkiksi haaskapaikan perustamiselle ja metsästäjät korjaavat aitoja, raivaavat metsää tai esimerkiksi ampuvat haittalintuja ja -eläimiä.

Kuva 15. Onko vastaajalla riistapeltoa?

20. Onko sinulla tai seurallasi ollut riistapeltoa?

[Lisätietoja](#)

[Insights](#)

● Kyllä	336
● Ei	37

Vastaajista 336 (90 %) on tai on ollut riistapeltoa. 37 vastaajalla (10 %) ei ole ollut.

Kuva 16. Riistapellon apu kannanhoidollisessa metsästyksessä

21. Onko riistapellosta ollut apua kannanhoidollisessa metsästyksessä?

[Lisätietoja](#)

[Insights](#)

● Kyllä	294
● Ei	41

294 vastaajaa (88 %) on sitä mieltä, että riistapelosta on ollut apua kannanhoidollisessa metsästyksessä. 41 vastaajaa (12 %) ei koe riistapelosta olleen apua. Suurin osa kokee siis, että riistapeltoa pystyy hyödyntämään kannanhoidollisen metsästyksen apukeinona.

Kuva 17. Valmius yhteistyön tekemiseen

22. Olisitko sinä tai metsästysseurasi valmis perustamaan riistapellon yhteistyössä paikallisen viljelijän kanssa?

[Lisätietoja](#)

Insights

● Kyllä	359
● Ei	13

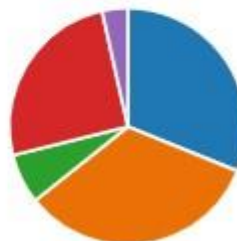
Seuraavaksi kysyttiin valmiutta riistapellon perustamiseen. Vastaajista 359 (97 %) olisi valmis itsenäisesti tai metsästysseuransa kanssa perustamaan riistapellon yhteistyössä paikallisen viljelijän kanssa. 13 vastaajaa (3 %) eivät perustaisi riistapeltoa yhteistyössä.

Kuva 18. Selvitys sopivasta korvauksesta

23. Millainen korvaus metsästysoikeudesta olisi sopiva? Voit valita useita vaihtoehtoja.

[Lisätietoja](#)

● Peijaiset	223
● Kaatopala sille, jonka maalle saa...	238
● Rahallinen korvaus	49
● Lihaa/lihajalosteita	182
● Jokin muu	25

Metsästäjiltä kysyttiin sama kysymys kuin viljelijöiltä, liittyen korvaukseen metsästysoikeudesta. Vastausvaihtoehtoja sai valita useita. Metsästäjistä 223 (31 %) piti peijaisia hyvänä tapana korvata metsästysoikeus maanomistajalle. 238 vastaajan (33 %) mielestä kaatopala sille, jonka

maalle saalis kaatuu, on hyvä korvaustapa. 49 (7 %) suosi rahallista korvausta. 182 vastaajaa (25 %) kannatti lihaa tai lihajalosteita korvauksena. Vastaajista 25 (3 %) oli jonkin muun tavan kannalla metsästysoikeuden korvaamiseksi. Usein korvauksena voi olla useampi tapa, kuten peijaiskutsu sekä kaatopala.

Kuva 19. Kaupallisen metsästyksen tunnettuus

24. Onko kaupallinen metsästys ja metsästysmatkailu tuttuja käsitteitä?

[Lisätietoja](#)

Insights

● Kyllä	283
● Ei	89

Kaupallisesta metsästyksestä ja metsästysmatkailusta kysyttäessä 283 vastaajaa (76 %) kertoo käsitteiden olevan tuttuja. 89 vastaajalle käsitteet ovat vieraampia.

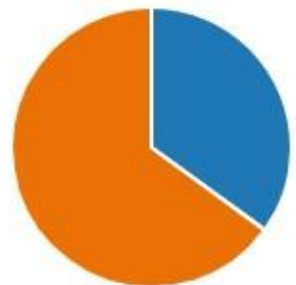
Kuva 20. Kaupallisten metsästyspalveluiden käyttö

25. Oletko käyttänyt kaupallisia metsästyspalveluita?

[Lisätietoja](#)

Insights

● Kyllä	99
● En	184

Niistä vastaajista, joille kaupallisen metsästyksen ja metsästysmatkailun käsitteet olivat tuttuja, palveluita on käyttänyt kuitenkin vain 99 vastaajaa (35 %). 184 vastaajaa (65 %) ei ole käyttänyt palveluita.

Jatkokysymyksenä kysyttiin, mitä palveluita vastaaja on käyttänyt. Moni vastaaja on hyödyntänyt metsästysmatkailupalveluita ulkomailla matkustaessaan. Esimerkiksi hanhijahti Ruotsissa ja villisikajahti Virossa ovat Suosittuja jahtimatkoja vastaajille. Myös Keski-Euroopan maihin, kuten Saksaan tai Itävaltaan tehdään jahtimatkoja. Myös kotimaan sisällä on osallistuttu kaupallisiin jahteihin. Jos omalla seudulla ei ole jotain riistalajia, voi sitä metsästää toisella alueella vierasjahdissa. Peurakannan kasvun myötä vierasjahdit toisten seurojen maille, eri puolille Suomea, ovat yleistyneet. Myös esimerkiksi valtion mailla suoritettavat lintu- ja hirvijahdit voidaan lukea kaupallisiksi jahdeiksi.

6.3 Johtopäätökset

Kun kyselytutkimuksen tuloksia aletaan tutkia laajemmalla skaalalla, voidaan todeta, että jonkinlaista yhteistyötä tehdään viljelijöiden ja metsästäjien välillä, mutta kokonaisvaltaisemmallekin yhteistyölle olisi kysyntää. Suurin osa viljelijöille tarkoitettuihin kysymyksiin vastanneista harrastaa itse metsästystä. Tämä varmasti lisää yhteistyön mahdollisuuksia, kun viljelijällä itsellään on suhde metsästyksen. Moni viljelijä on tarjonnut maansa metsästysseuran käyttöön sekä mahdollistanut omalle seurallensa riistapellon perustamisen tai perustanut sellaisen itse. Myös muunlaista yhteistyötä tehdään paljon. Esimerkiksi vaihtokauppaa, jossa viljelijä perustaa riistapellon ja metsästäjät auttavat viljelijää esimerkiksi poistamalla haittaeläimiä ja raivaamalla passilinjoihin. Yhteistyöstä onkin apua viljelijöille, sillä kyselyn mukaan suurimmalle osalle vastanneista viljelijöistä riistaeläimet ovat aiheuttaneet taimikkotuhoja, syöneet kasvustoja ja esimerkiksi repineet paaleja. Yhteistyötä varjostaa kuitenkin viljelijöiden näkemys siitä, että he kokevat tekevänsä kaiken yksin, kun metsästäjät eivät ota osaa esimerkiksi riistapellon perustamiseen.

7 TALOUS

7.1 Tukioikeudet

Kuten muutkin maatalousmaat, myös riistapello kuuluu viljelijätukien piiriin. Riistapellon voi perustaa usealla eri tavalla, mikä vaikuttaa tukimäärään. Perustamismahdollisuuksia ovat

esimerkiksi monimuotoisuuspelto tai viherkesanto. Riistapellostsa saatava tukimäärä on useimmiten 300 €/ha, mutta summa voi vaihdella siitä riippuen, millainen riistapello on perustettu. Monimuotoisuuspeltona perustettu riistapello onkin tukimäärältään suurin tuen saaja. Tuen kokonaismäärä vaihtelee sen mukaan, mitä muita tukia viljelijä saa. Riistapellon tulee olla ympäristötukikelpoinen ja kylvetty kasveilla, jotka on hyväksytty riistapeltokasveiksi. Lähes kaikki yleisesti riistapelloihin käytetyt kasvilajit ovat hyväksytyjä. Riistapello on usein perustettu monimuotoisuuspeltona, minkä vuoksi vuodesta 2016 alkaen riistapelloa ei enää ole voitu laskea talviaikaiseen kasvipeitteisyyteen. Suositus olisi perustaa riistapello joka vuosi uudelleen, mutta myös kaksivuotisia lajeja viljellä. Kaksivuotisista lajeista maksetaan tukea kahdesta vuodesta yhteensä 600 €/ha. (Ympäristösitoumus: ympäristökorvaus 2021)

7.2 Riistapello monimuotoisuuspeltona

Monimuotoisuuspelto kuuluu luonnonhoitopelloihin ja sitä voi olla pääsääntöisesti 15 % koko maatilan sitoumusosalasta. (Satafood n.d.) Monimuotoisuuspellostsa voidaan viljelijälle maksaa perus- ja viherryttämistuki, luonnonhaittakorvaus, luonnonmukaisen tuotannon tuki ja ympäristökorvaus. (Ruokavirasto: viljelijätukien hakuopas 2020, Liite 1) Monimuotoisuuspellon kylvämiseen voidaan käyttää erilaisia hyväksytyjä riista- ja maisemakasveja tai niiden sekoituksia. Myös vähintään kaksivuotisen monimuotoisuuspellon perustaminen on mahdollista, jolloin tulisi kylvää hyväksytyjä niittykasveja ja peltolinnuille sopivia kasveja. Kylvämisessä tulisi suosia kotimaisia lajeja ja kotimaassa tuotettuja siemeniä. Monimuotoisuuspeltoa ei voi suorakylvää edellisen vuoden nurmeen, mutta sänkeen voi kylvää. Syyskylvöiset kasvit voi kylvää edellisen vuoden syksyllä, mutta tuet niistä saa vasta kylvää seuraavana vuonna. Niittykasveilla kylvetyt monimuotoisuuspellot tulee säilyttää vähintään kaksi vuotta, mutta kolmantena ne tulee ilmoittaa monimuotoisuuspellon sijaan esimerkiksi luonnonhoitopellonurmena. Monimuotoisuuspellon lannoituksessa tulee noudattaa asetettuja rajoja. (Ruokavirasto 23.4.2021)

Yksivuotisen monimuotoisuuspellon kasvustoa ei tarvitse niittää, mutta sen voi kerätä talteen riistalle. Niittää saa aikaisintaan 1.8. ja se tulisi tapahtua keskeltä reunoille, jolloin mahdolliset pellolla olevat eläimet pääsevät pakenemaan. (Satafood n.d.) Tosin kasvusto tulisi säilyttää kevääseen saakka, jotta ruokaa riittää eläimille mahdollisimman pitkään. Yksivuotisen riistapellon

voi kylvää myös heinä-elokuussa, mutta tällöin tuen saa kylvön jälkeisenä vuonna. Tällöin kylvämiseen voi käyttää esimerkiksi Syyskylvö-Dianaa. Kummassakin tapauksessa riistapellon tuki oikein perustettuna on 300€ /hehtaari.

7.3 Maanomistajien korvaus

Jotta metsästysseuralla tai yksittäisellä metsästäjällä on enemmän tilaa metsästä, joutuvat he usein hankkimaan maata ulkopuolisilta. Maata voidaan joko vuokrata esimerkiksi seuralle, jolloin metsästysalue kasvaa tai vaihtoehtoisesti maanomistaja voi vain antaa luvan metsästykselle. Usein maanomistajan korvaus metsästyksen tuloksesta on kuitenkin ns. kaatopala. Kaatopala viedään maanomistajalle, kun tämän mailla kaadetaan esimerkiksi hirvi. Usein maanomistajat kutsutaan myös hirvipeijaisiin, jotka järjestetään tasaisin väliajoin.

7.4 Kustannuslaskelma

Riistapellon perustamisessa ja ylläpidossa on huomattavasti vähemmän kuluja, jos verrataan esimerkiksi syysvehnän perustamiseen ja ylläpitoon. Katelaskelmissa onkin siis vertailtu näiden kahden kustannuksia ja tuottoja hehtaarin alalla. Laskelmat on tehty arvonlisäverottomilla hinnoilla. Laskelmissa käytetyt muuttuvat hinnat, kuten siemenkustannukset, lannoitteet ja työtunti ovat vuodelta 2022. Hintojen korkeuden selittää helmikuun lopussa alkanut Ukrainan sota, joka on aiheuttanut maailmanlaajuisen kriisin erityisesti energian hintoihin liittyen. Samalla myös viljan kysyntä on kasvanut, kun tuontiviljaa esimerkiksi Ukrainasta ei enää saada.

7.4.1 Riistapellon perustaminen ja ylläpito

Riistapelto kuuluu monimuotoisuuspeltoihin ja sillä onkin yksi korkeimmista tukitasoista. Jos luonnonmukaisen tuotannon tukea ei oteta huomioon, voi yhteensä riistapellosta tukia saada 715 €/ha. On siis mahdollista saada ympäristökorvaus (300 €), luonnonhaittakorvaus (217 €), perustuki (123 €) sekä viherryttämistuki (75 €). Satotuottoa riistapellolla ei ole.

Muuttuvia kustannuksia riistapellolla on siemen, lannoitteet ja traktorityö. Riistapellon kylvämiseen valikoitui Hankkijan Peura -riistaseos, joka sisältää rehujuurikasta, talvirehurapsia, italianraiheinää ja öljyretikkaa. Jos kylvetään 5 kg/ha siemensekoituksen hinta on 52,5 €. (Hankkija n.d., Liite 2.)

Riistapellon lannoittaminen ei ole välttämätöntä, mutta huonolla viljavuusluokituksella se on suositeltavaa. Lannoitus on tarpeen myös suuren satotason saavuttamiseksi. Riistapellon voisi lannoittaa esimerkiksi YaraMila Y2 -lannoitteella. Lannoitetta voisi levittää 250 kg/ha, jolloin sen hinnaksi tulisi noin 222 €. Traktorityö riistapellolla koostuu kynnöstä, äestyksestä, kylvöstä ja lannoituksesta. Traktorityöhön on laskettu kuluvan yhteensä 3 h/ha ja 60 € tuntihinnalla traktorityön osuus on 180 €. (Liite 2.)

30 % liikepääomalla riistapellon katetuotto 1 on 251,80 €. Kun ensimmäisestä katetuotosta poistetaan vielä ihmistyön hinta 30 €/h, jää katetuotto 2 osuudeksi 161,8 €. Ihmistyön hinta koostuu tuntipalkasta, vakuutuksista ja muista kuluista. (Liite 2.)

Kuva 21. Ote liitteestä 2.

				Katetuotto 1	251,8
		Määrä / h		ä	€
Ihmistyö		3	h	30	90
				Katetuotto 2	161,8

7.4.2 Syysvehnän perustaminen ja ylläpito

Syysvehnää perustaessa ja ylläpitäessä kuluja on enemmän kuin riistapellossa. Vehnän tukitaso on alhaisempi kuin riistapellolla. Vehnästä voi saada perustuen (123 €), viherryttämistuen (75 €), luonnonhaittakorvauksen (212 €) sekä ympäristökorvauksen (54 €/ha). Myös esimerkiksi luomu- ja nuoren viljelijän tuki ovat mahdollisia. Myyntituottoa syysvehnästä on vuonna 2021 joulukuussa voinut saada 250 €/tn, jolloin 4200 kg satotasolla myyntiä on voinut tehdä 1050 €. (Vyr n.d., Liite 3.)

Kuluja syysvehnän osalta on enemmän kuin riistapellolla. Jos pelto kylvetään ostosiemenellä (KWS Spencer) ja kylvämiseen käytetään siementä 280kg/ha, ovat siemenkustannukset 173,6 €.

Syysvehnän lannoittamiseen on käytetty myös Yaramila Y2, jolloin lannoituksen hinnaksi tulee 329€/ha, jos lannoitetta levitetään 370 kg/ha. Syysvehnä tarvitsee todennäköisesti myös kasvinsuojelua rikkakasvien takia. Kasvinsuojelulle tulee hintaa hieman reilu 24 €/ha, kun aineena käytetään Ariane S. (Liite 3.)

Syysvehnällä on myös enemmän konekustannuksia. Traktorityöhön kuluu aikaa 4 tuntia ja se sisältää kynnön, äestyksen, kylvön/kylvölannoituksen ja kasvinsuojelun. Traktorityön yksikköhinta on 60 €/h. Puimurityössä kestää tunnin verran ja sen hinnaksi on asetettu 85 €/h. Lajittelun hinnaksi on asetettu 35 €/tn lajiteltavaa. Kuivaus maksaa noin 0,04 €/kuivattava kg. (Liite 3.)

Ihmistyötä syysvehnän parissa kuluu 6 tuntia ja ihmistyön hintaan sisältyy tässäkin tapauksessa palkka ja pakolliset työntekijän kulut, kuten vakuutus. Lajittelu ja kuivaus eivät vaadi ihmistyötä kuin ajoittain, joten niille on yhteensä määritelty tunti ihmistyötä. Katetuotto 1 on siis 306,6 € ja siitä vähennetään työn osuus, jolloin katetuotto 2 osuudeksi jää 126,6 €. (Liite 3.)

Kuva 22. Ote liitteestä 3.

Muuttuvat kustannukset yhteensä					1205,7
				Katetuotto 1	308,3
		Määrä / h		á	€
Ihmistyö		6	h	30	180

8 YHTEENVETO

Riistapeltoa perustettaessa on siis paljon pohdittavia asioita. Paikkavalinta tulee tehdä sen mukaan, mihin riistapellolla pyritään: eläinten houkutteluun vai kenties liikkumisen ohjaamiseen? Kasvivalinta tulee tehdä sen mukaan, mikä on kohde-eläin. Riistapelto muokataan ja kylvetään tavanomaisesti, mutta sen hoitotoimenpiteitä on vain hukkakauratarkistus. Hoitotoimenpiteitä ei kuulu ollakaan enempää, sillä riistapelto on yleensä hyvin vaivaton. Riistapellon suurimmat uhat ovat rikkakasvit, kasvitautit ja tuhohyönteiset. Riistapellolla on useita hyötyjä, kuten

monimuotoisuuden lisääminen, suojavaöhykkeenä toimiminen, eläinten liikkumisen ohjaaminen, viljelykäyttöön sopimattomien lohkojen hyödyntäminen, virkistys- ja houkutusikäyttö, yhteistyö paikallisten metsästysseurojen ja viljelijöiden välillä sekä riistapellon hyödyntäminen metsityskohteissa.

Suomessa on erittäin pieni riistakanta, mutta silti kannanhoidolliselle metsästykselle löytyy edellytykset. Riistakantaa säädellään lupa- ja saaliskiintiöillä, mutta kannat vaihtelevat myös luontaisesti. Kannan arviointiin käytetään esimerkiksi riistakolmio- ja lentolaskentaa. Eri riistalajeille on luotu tavoiteohjelmat, joissa kerrotaan, miten kanta pyritään hoitamaan. kannan hoitaminen on tärkeää ekosysteemin tasapainon kannalta, sillä liian suuret kannat vaikuttavat myös muiden eläinten kantoihin. Esimerkiksi suuri peurakanta vahvistaa myös suurta petokantaa, kun ruokaa riittää kaikille.

Muuttuvaan metsästyskulttuuriin on vastattu metsästysmatkailulla, joka ei sido ketään jahteihin joka viikonloppu ja mahdollistaa metsästysreissut myös niille ihmisille, joilla ei siihen välimatkojen, vapaa-ajan puutteen tai asuinpaikkansa vuoksi ole mahdollisuutta. Metsästysmatkailu sisältää palveluita, kuten vierasjahteja koti- tai ulkomailla. Metsästysmatkailussa on usein saalistakuu, eli luvataan saalista tulevan – tai edes näkyvän. Erilaiset metsästykseseen liittyvät palvelut tulevat varmasti yleistymään myös jatkossa, kun metsästys jatkaa muuttumistaan perinteisestä seuratoiminnasta itsenäisempään suuntaan.

Tutkimustulos antoi ymmärtää, että yhteistyötä viljelijöiden ja metsästäjien välillä tehdään ja enemmänkin voisi tehdä. Yhteistyöhön kuitenkin vaikuttaa negatiivisesti tyytymättömyys toisen osapuolen tekemiseen ja suurimmaksi osaksi niin päin, että viljelijät kokevat tekevänsä kaiken ja metsästäjät korjaavat hyödyn itselleen. Riistapelto itsessään oli monelle vastaajalle tuttu asia, mutta kaikilla ei kuitenkaan ole ollut riistapeltoa. Metsästysmatkailu puolestaan oli hieman vieraampi käsite, eikä monikaan vastaaja ollut käyttänyt kyseisiä palveluita.

Riistapellon talouteen vaikuttaa eniten tukien määrä, sillä riistapellosta ei saa myytävää satoa, toisin kuin syysvehnästä. Tuotto tulee siis vain tuista. Kuitenkin esimerkiksi syysvehnän viljelyyn verrattuna riistapellon tuotto on suurempi, sillä kulutkin ovat huomattavasti pienemmät. Kuluja pienentää vaatimattomat hoitotoimet – eikä riistapeltoa tarvitse puida, kuivata ja lajitellakaan.

Suuren hehtaarituen (300 €) vuoksi riistapellon määrää onkin rajoitettu esimerkiksi monimuotoisuuspellolla 15 % sitoumusalasta. Näin ollen riistapellon perustamisella ei pääse tienaamaan.

Lähteet

Discovering Finland (n.d.) Metsästysmatkailu. Haettu 15.1.2022 osoitteesta

<https://www.discoveringfinland.com/fi/aktiviteetit/metsastysmatkailu/>

Eräluvut.fi (n.d.). Metsästyksen mitoitus. Riistakannat. Haettu 7.2.2022 osoitteesta

<https://www.eraluvat.fi/metsastys/riistanhoito/metsastyksen-mitoitus.html>

Euroopan ympäristökeskus 10.2.2020 Luonnon monimuotoisuus – ekosysteemit. Haettu 24.4.2022

osoitteesta <https://www.eea.europa.eu/fi/themes/biodiversity/intro>

Hankkija (n.d.) Riistapellon perustaminen. Haettu 14.12.2021 osoitteesta

https://www.hankkija.fi/Rauta_ja_rakentaminen/ohjeet-ja-vinkit/ohjeet-ja-vinkit/iariistapellon-perustaminen-2026233/
https://www.hankkija.fi/Rauta_ja_rakentaminen/ohjeet-ja-vinkit/ohjeet-ja-vinkit/ia-riistapellon-perustaminen-2026233/

Hankkija (n.d.) Tuotantopanokset. Siemenet. Riistasiemenet. Hankkijan peura. Haettu 3.5.2022

osoitteesta https://www.hankkija.fi/tuotantopanokset/Siemenet/riistasiemenet/ia-hankkijanpeura-2025783/?gclid=CjwKCAjw682TBhATEiwA9crI35_a863yH_VVnD-uYVm87uxDu7zNJQndpcJuuySNIT482kO-HjexxoCyzMQAvD_BwE

Hirvikota (n.d.) Kaupallinen metsästys. Onko kaupallinen metsästys ja metsästysvuokrasopimus ristiriidassa keskenään. Haettu 29.1.2022 osoitteesta

<https://hirvikota.wordpress.com/2019/02/22/kaupallinen-metsastys/>

Hirvikota 27.06.2021 Riistapellon lannoitus. Haettu 27.4.2022 osoitteesta

<https://hirvikota.wordpress.com/2021/06/27/riistapellon-lannoitus/>

Hirvikota (n.d.) Riistapelto. Haettu 30.5.2022 osoitteesta

<https://hirvikota.wordpress.com/riistapelto/>

Häyrynen, T. (2017) Vieraskolumni: Riistan taloudellinen arvo jää Suomessa usein tunnistamatta.

Aarre-lehti 4/10/2017. Haettu 15.2.2022 osoitteesta

<https://www.aarrelehti.fi/kolumnit/vieraskolumni-riistan-taloudellinen-arvo-j%C3%A4suomessa-usein-tunnistamatta-1.208240>

Häyrynen, T. & Wikström, M. (2016) Kaupallinen metsästys – vaihtoehto yhä useammalle.

Metsästäjä 6/2016 s. 20-21. Haettu 29.1.2022 osoitteesta

https://www.aitomaaseutu.fi/media/Artikkeli_mets%C3%A4st%C3%A4j%C3%A4_6_2016.pdf

Järki (n.d) Magneetti ja symbioosi. Riistapelto houkuttelee oikeille poluille. Haettu 12.1.2022

osoitteesta https://www.bsag.fi/wp-content/uploads/2019/07/jarki_isku_14_riistapelto.pdf

Luke (2021) Hirvieläinten vaikutukset yhteiskunnassa – ekosysteemien avainlajeja, arvokasta

riistaa ja merkittäviä vahinkojen aiheuttajia. Haettu 3.2.2022 osoitteesta

<https://www.luke.fi/uutinen/hirvielainten-vaikutukset-yhteiskunnassa-ekosysteemienavainlajeja-arvokasta-riistaa-ja-merkittavia-vahinkojen-aiheuttajia/>

Luke (n.d.) Metsäinfo. Tuhonaiheuttajaluettelo: Hirvi. Haettu 4.2.2022 osoitteesta

<https://metsainfo.luke.fi/fi/cms/opas/tuhonaiheuttajaluettelo/hirvi>

Luke 3.3.2021 Peltojen vesieroosio. Haettu 2.5.2022 osoitteesta

<https://www.luke.fi/fi/peltojenvesieroosio>

Luke (n.d.) Riistahavainnot.fi. Hirvikannan arviointimenetelmä. Haettu 25.1.2022 osoitteesta

<https://riistahavainnot.fi/sorkkaelaimet/hirvikannanarviointimenetelma>

Maa- ja metsätalousministeriö (n.d.) Luonnon monimuotoisuus. Haettu 1.5.2022 osoitteesta

<https://mmm.fi/luonto-ja-ilmasto/luonnon-monimuotoisuus>

Maa- ja metsätalousministeriö (n.d.) Metsästys ja riistanhoito. Haettu 15.5 osoitteesta

<https://mmm.fi/riista/metsastys-ja-riistanhoito>

Metsänhoidon suositukset (n.d.) Metsitys – Talous. Haettu 8.3.2022 osoitteesta
<https://metsanhoidonsuositukset.fi/fi/toimenpiteet/metsitys/paatoksenteko>

Metsästäjä-lehti (2020). Hirvenmetsästysmuodot, osa 5. Peltohirvestys. Haettu 6.2.2022
osoitteesta <https://metsastajalehti.fi/metsastys/peltohirvestys/>

Metsästäjäliitto (n.d.) Tavoiteohjelma 2019-2027. Haettu 25.1.2022 osoitteesta
<https://metsastajaliitto.fi/sites/default/files/2019-12/Tavoiteohjelma-Metsastajaliitto.pdf>

ProAgria 11.5.2021. Maan kasvukunto. Haettu 30.5.2022 osoitteesta
<https://www.proagria.fi/ajankohtaista/maan-kasvukunto>

Riistainfo.fi (n.d.) Hirvieläimen pyyntiluvan myöntämisen ja käyttämisen edellytyksiin muutoksia.
Haettu 5.5.2022 osoitteesta <https://www.riistainfo.fi/lait-ja-asetukset/muutokset-metsastystakoskevassa-lainsaadannossa/vuonna-2018-voimaan-tulleet-muutokset/hirvielaimenpyyntiluvan-myontamiseen-ja-kayttamisen-edellytyksiin-muutoksia/>

Riistakolmiot.fi (n.d.) Riistaeläimet. Haettu 18.2.2022 osoitteesta
<https://www.riistakolmiot.fi/lajitieto/riistaelaimet/?category=suurpedot>

Ruokavirasto (n.d.) Viljavuustutkimus. Haettu 1.6.2022 osoitteesta
<https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/viljelijat/tuet-ja-rahoitus/ymparistokorvaus/pidaviljavuustutkimuksesi-voimassa.pdf>

Ruokavirasto (n.d.) Viljelijätukien hakuopas 2020. Liite 4/5. Haettu 6.5.2022 osoitteesta
https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/asiointi/oppaat-jalomakkeet/viljelijat/tuet-ja-rahoitus/oppaat-ja-esitteet/viljelijatukien-hakuopas2020_saavutettava.pdf

Ruokavirasto (n.d.) Ympäristökorvauksen sitoumusehdot 2015. 4. Tilakohtainen toimenpide:
ravinteiden tasapainoinen käyttö. Haettu 4.5.2022 osoitteesta
<https://ruokavirasto.mobiezone.fi/zine/304/article-23649>

Ruokavirasto 23.4.2021 Ympäristökorvauksen sitoumusehdot 2021. Haettu 28.4. osoitteesta <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/oppaat/sitoumus-ja-sopimusehdot/ymparistokorvauksensitoumusehdot/ymparistokorvauksen-sitoumusehdot-2021/>

Satafood (n.d.) Peltoluonnon monimuotoisuus (monimuotoisuuspellot). Haettu 20.4. osoitteesta https://www.satafood.net/site/assets/files/1521/lisatiedot_monimuotoisuuspellot_kallionpaa.pdf

Suomen Riistakeskus (n.d.) Riista elinkeinona. Haettu 19.2.2022 osoitteesta <https://riista.fi/riistatalous/hyvinvointia-riistasta/riista-elinkeinona/>

Suomen Riistakeskus (n.d.) Riistakolmiolaskennat. Haettu 25.1.2022 osoitteesta <https://riista.fi/riistatalous/riistakannat/riistakantojen-seuranta/riistakolmiolaskennat/>

Suomen Riistakeskus (n.d.) Riistakoulu. Hirvi. Haettu 4.2.2022 osoitteesta <http://www.riistakoulu.com/lue-kuule-ja-opi/nisakkaat/sorkkaelaimet/hirvielaimet/hirvi/>

Suomen Riistakeskus (2014). Riistapeltojen perustaminen ajankohtaista. Haettu 14.12.2021 osoitteesta <https://riista.fi/riistapeltojen-perustaminen-ajankohtaista/>

Vyr (n.d.) Markkinatietoa. Kotimaan hinnat. Haettu 29.4.2022 osoitteesta <https://www.vyr.fi/fin/markkinatietoa/kotimaan-hinnat/>Tämä opinnäytetyöopas sisältää ohjeet opiskelijoille ja ohjaajille. Opinnäytetyöopas on HAMKin toimintaohje opinnäytetyöprosessiin. Opinnäytetyöoppaan tarkoituksena on yhtenäistää opinnäytetöiden

Liitteet

Liite 2. Riistapellon kustannuslaskelma.

KATETUOTTOLASKELMA				
Kasvilaji	Riistapelto			
Tuotto/kasvi	Määrä	Yksikkö	á	€
Tuet	715	€/ha	1	715
				0
				0
				0
	Tuotto yhteensä			715
Muuttuvat kustan.	Määrä	Yksikkö	á	€
Siemen				0
Hankkijan Peura	5	kg/ha	10,502	52,5
Lannoitteet				0
Yara Y2	250	kg/ha	0,89	222,5
				0
				0
				0
				0
Kasvinsuojelu				0
Traktori	3	h/ha	60	180
Puimuri				0
Lajittelu				0
Kuivatus				0
Traktorintyön määrä yhteensä 3h/ha				0
				0
				0
				0
				0
Liikepääoma	30 %	163,5	5 %	8,2
Muuttuvat kustannukset yhteensä				463,2
			Katetuotto 1	251,8
	Määrä / h		á	€
Ihmistyö	3	h	30	90
			Katetuotto 2	161,8

Liite 3. Syysvehnän kustannuslaskelma.

KATETUOTTOLASKELMA					
Kasvilaji	Syysvehnä				
Tuotto/kasvi	Määrä	Yksikkö	á	€	
Tuet	464	€/ha	1	464	
Myynti	1050	€/tn	1	1050	
				0	
				0	
	Tuotto yhteensä			1514	
Muuttuvat kustan.	Määrä	Yksikkö	á	€	
Siemen				0	
Syysvehnä KWS Spencer	280	kg/ha	0,6	168	
Lannoitteet				0	
Yara Y2	370	kg/ha	0,9	333	
				0	
				0	
				0	
				0	
Kasvinsuojelu	9,7	€/l	2,5	24,3	
Traktori	60	€/h	4	240	
Puimuri	85	€/h	1	85	
Lajittelu	35	€/tn	4,2	147	
Kuivatus	0,04	€/kg	4200	168	
				0	
				0	
				0	
				0	
				0	
Liikepääoma	60 %	807,2		5 %	40,4
Muuttuvat kustannukset yhteensä				1205,7	
				Katetuotto 1	308,3
		Määrä / h	á	€	
Ihmistyö	6	h	30	180	
				Katetuotto 2	128,3

Liite 4. Kyselylomake

Opinnäytetyö: Riistapellon kehittämissuunnitelma

Olen Essi Välimäki ja suoritan neljättä vuotta agrologiopintoja Hämeen ammattikorkeakoulussa. (maaseutuelinkeinot, agrologi AMK). Teen opinnäytetyötä aiheesta "Riistapellon kehittämissuunnitelma". Opinnäytetyössä pohditaan riistapellon hyötyjä ja mahdollisuuksia hyödyntää riistapeltoa mahdollisimman kattavasti. Tavoite on tuoda esiin syitä riistapellon perustamiselle ja uutta näkökulmaa niille, joilla riistapelto jo on. Kyselyn tarkoituksena on kartoittaa metsästäjien ja viljelijöiden välistä yhteistyötä ja valmiutta sen tekemiseen. Kysely on osa opinnäytetyötä ja vastausaika on --- klo --- saakka.

Riistapellon perustamisesta on viljelijän mahdollista saada EU-tukia 300€/ha, kun riistapelto perustetaan oikein ja se on ympäristökorvauskelpoinen. Riistapellon perustamisella on paljon hyötyjä, kuten riistaeläinten liikkeen ohjaaminen, tuotantokäyttöön sopimattomien peltojen hyödyntäminen, suojavyöhykkeenä toimiminen ja luonnon monimuotoisuuden lisääminen. Riistapeltoa voidaan hyödyntää myös riistakantojen säätelyssä, sekä yhteistyössä viljelijöiden ja metsästysseurojen välillä. Myös kaupallinen metsästys voi hyödyntää riistapeltoa eläinten houkuttelussa.

Vastaajista ei kerätä henkilötietoja.

Kiitos vastauksista!

Tarvittaessa ota yhteyttä:
essi1810@student.hamk.fi

1. Missä päin Suomea asut?

- Etelä-Suomi
- Länsi-Suomi
- Pohjois-Suomi
- Itä-Suomi
- Ahvenanmaa

2. Vastaatko viljelijöille vai metsästäjille suunnattuihin kysymyksiin?

- Viljelijät
- Metsästäjät

3. Harrastatko metsästystä?

- Kyllä
- En

4. Oletko antanut tai vuokrannut metsästysoikeuden metsästysseuralle?

- Kyllä
- En

5. Teetkö yhteistyötä metsästysseuran kanssa?

- Kyllä
- En

6. Millaista yhteistyötä?

Kirjoita vastaus

7. Ovatko riistaeläimet aiheuttaneet tuhoa viljelyksillesi tai omaisuudellesi?

- Kyllä
- Ei

8. Millaista tuhoa?

Kirjoita vastaus

9. Onko sinulla omaa riistapeltoa?

- On
- Ei
- On ollut

10. Oletko tietoinen riistapellostsa saatavasta EU-tuesta?

- Kyllä
- En

11. Oletko huomannut riistapellon auttaneen esimerkiksi eläinten kulkureittien muuttamisessa tai riistaeläinten aiheuttamien tuhojen vähentymisessä?

- Kyllä
- En

12. Miten riistapelto on auttanut?

Kirjoita vastaus

13. Olisitko valmis tekemään yhteistyötä metsästäjien kanssa? Esimerkiksi perustamaan riistapellon korvausta vastaan?

- Kyllä
- En

14. Millaista yhteistyötä?

Kirjoita vastaus

15. Millainen korvaus metsästysoikeudesta olisi sopiva? Voit valita useita vaihtoehtoja.

- Peijaiset
- Kaatopala sille, jonka maalle saalis kaatuu
- Rahallinen korvaus
- Lihaa/lihajalosteita
- Jokin muu

16. Oletko maanviljelijä?

- Kyllä
- En

17. Kuulutko metsästysseuraan vai metsästätkö itsenäisesti?

- Kuulun seuraan
- Metsästä itsenäisesti

18. Teetkö tai tekeekö seurasi yhteistyötä paikallisen viljelijän kanssa?

Kyllä

Ei

19. Millaista yhteistyötä?

Kirjoita vastaus

20. Onko sinulla tai seurallasi ollut riistapeltoa?

Kyllä

Ei

21. Onko riistapelosta ollut apua kannanhoidollisessa metsästyksessä?

Kyllä

Ei

22. Olisitko sinä tai metsästysseurasi valmis perustamaan riistapellon yhteistyössä paikallisen viljelijän kanssa?

Kyllä

Ei

23. Millainen korvaus metsästysoikeudesta olisi sopiva? Voit valita useita vaihtoehtoja.

- Peijaiset
- Kaatopala sille, jonka maalle saalis kaatuu
- Rahallinen korvaus
- Lihaa/lihajalosteita
- Jokin muu

24. Onko kaupallinen metsästys ja metsästysmatkailu tuttuja käsitteitä?

- Kyllä
- Ei

25. Oletko käyttänyt kaupallisia metsästyspalveluita?

- Kyllä
- En

26. Mitä palveluita olet käyttänyt?

Kirjoita vastaus

27. Vapaa sana. Tuliko mieleen jotain erityistä? Kerro!

Kirjoita vastaus